

คำนำ

เอกสารหลักสูตรอบรมแบบ e-Training ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยม เป็นหลักสูตรฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรและดำเนินการฝึกอบรมครู ข้าราชการพลเรือนและบุคลากรทางการศึกษาด้วยหลักสูตรฝึกอบรมแบบ e-Training สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร โดยพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้หลักสูตรและวิทยาการที่มีคุณภาพ เน้นการพัฒนาโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ในทุกที่ทุกเวลา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรอบรมแบบ e-Training ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยม จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อยังประโยชน์ต่อระบบการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

สารบัญ

คำนำ	1
หลักสูตร “ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยม”	3
รายละเอียดหลักสูตร	4
คำอธิบายรายวิชา	4
วัตถุประสงค์	4
สาระการอบรม	4
กิจกรรมการอบรม	4
สื่อประกอบการอบรม	5
การวัดผลและประเมินผลการอบรม	5
บรรณานุกรม	5
เค้าโครงเนื้อหา	7
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา	9
ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา	22
ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษา	32
ใบงานที่ 1	37
ใบงานที่ 2.1	38
ใบงานที่ 2.2	39
ใบงานที่ 2.3	40
ใบงานที่ 2.4	41
ใบงานที่ 3	42
แบบทดสอบก่อนเรียน/หลังเรียนหลักสูตร	43

หลักสูตร
ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยม

รหัส UTQ-55121

ชื่อหลักสูตรรายวิชา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยม

วิทยากร

รศ.ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์
สาขาวิชาการสอนดนตรีศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ.ดร.โสเมฉาย บุญญานันท์
สาขาวิชาการสอนศิลปศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา

1. นางจิตรา	สิริภูบาล
2. นายพิชัย	วงกลม
3. ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย	หิรัญรักษ์
4. รศ.ดร.ปทุมรัตน์	พิชญ์ไพบูลย์
5. รศ.ดร.ณรุทธ์	สุทธจิตต์
6. ผศ.สุกัญญา	ทรัพย์ประเสริฐ
7. นางสาวอัสพร	พกุลานนท์

รายละเอียดหลักสูตร

คำอธิบายรายวิชา

แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาในบริบทโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษานอกบริบทโรงเรียน การนำสื่อและแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางดนตรีศึกษา หลักการและวิธีการและประเมินผลดนตรีและเกณฑ์การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. เข้าใจแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา
2. รู้แนวทางการนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา
3. เข้าใจแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา
4. รู้แนวทางการนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา
5. รู้จักสื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาที่ทันสมัย และเหมาะกับวัยผู้เรียน
6. เลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
7. นำสื่อและแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาได้อย่างเหมาะสม
8. ระบุถึงสื่อและแหล่งเรียนรู้ทางดนตรีศึกษา
9. บอกหลักการวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษาได้
10. บอกเกณฑ์การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษาได้

สาระการอบรม

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา

ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษา

กิจกรรมการอบรม

1. ทำแบบทดสอบก่อนการอบรม
2. ศึกษาเนื้อหาสาระการอบรมจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. ศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจากใบความรู้
4. สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้
5. ทำใบงาน/กิจกรรมที่กำหนด
6. แสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่สนใจ
7. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรประจำหลักสูตร
8. ทำแบบทดสอบหลังการอบรม

สื่อประกอบการอบรม

1. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์
2. ใบความรู้
3. วีดิทัศน์
4. แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
5. กระดานสนทนา (Web board)
6. ใบงาน
7. แบบทดสอบ

การวัดผลและประเมินผลการอบรม

วิธีการวัดผล

1. การทดสอบก่อนและหลังอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรมจะต้องได้คะแนนการทดสอบหลังเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70
2. การเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ส่งงานตามใบงานที่กำหนด เข้าร่วมกิจกรรมบนกระดานสนทนา

บรรณานุกรม

- ครูศาสตร์, คณะ . (2546). **หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่องการพัฒนาแหล่งและเครือข่ายการเรียนรู้.** คณะครูศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2544. **พฤติกรรมกรรมการสอนดนตรี.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. 2555. **ดนตรีศึกษา หลักการและสาระสำคัญ.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชริน สงวนผลไพโรจน์. (2548). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 2709244 ศิลปะในโรงเรียนมัธยม.** คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิศาชล บังคม. 2553. **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านโสตทักษะตามแนวคิดโคคาย สำหรับนักเรียนเป็ยโนระดับชั้นต้น.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำลี เก็งทอง. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้กับคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขต**

การศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

หลักสูตร UTQ-55121

ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา

เค้าโครงเนื้อหา

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 1.1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

เรื่องที่ 1.2 การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

เรื่องที่ 1.3 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 1.4 การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

แนวคิด

1. หลักการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาเป็นเกณฑ์สำหรับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน

2. หลักการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษาเป็นเกณฑ์สำหรับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้แนวทางการนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ศิลปศึกษา

3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้แนวทางการนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียน

เรียนรู้ดนตรีศึกษา

ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 2.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาในบริบทโรงเรียน

เรื่องที่ 2.2 แหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษานอกบริบทโรงเรียน

เรื่องที่ 2.3 การนำสื่อและแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

เรื่องที่ 2.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางดนตรีศึกษา

แนวคิด

1. สื่อและแหล่งเรียนรู้ในบริบทโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

2. สื่อและแหล่งเรียนรู้นอกบริบทโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

3. แนวทางการนำสื่อและแหล่งเรียนรู้มาใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปะ

4. เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกสาขาวิชา เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยให้การพัฒนา

และเรียนรู้ของสาขาวิชาต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้จักสื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาที่ทันสมัย และเหมาะสมกับผู้เรียน

ผู้เรียน

2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้มาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำสื่อและแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาได้อย่างเหมาะสม
4. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมระบุถึงสื่อและแหล่งเรียนรู้ทางดนตรีศึกษา

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 3.1 หลักการและวิธีการและประเมินผลดนตรี

เรื่องที่ 3.2 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

แนวคิด

1. การวัดและประเมินผลดนตรีเป็นสาระหนึ่งที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางดนตรีศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนการสอน
2. เกณฑ์การประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในขณะเดียวกันก็ต้องประเมินผลการสอนของผู้สอนด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถบอกหลักการวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษาได้
2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถบอกเกณฑ์การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษาได้

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา ดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 1.1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

แนวคิดทางศิลปศึกษาที่มีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน (Discipline – Based Art Education)

ในแต่ละยุคสมัยจะมีแนวคิดหรือจุดเน้นในการจัดการเรียนการสอนศิลปะแตกต่างกันไปตามความต้องการของสังคม หรือกระแสความก้าวหน้าทางความคิดที่เกี่ยวกับการศึกษา เช่นในยุคโบราณนั้นเราเน้นการสร้างช่างฝีมือเพื่อสร้างงานศิลปะ เช่น ช่างเขียนจิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น บางยุคที่บ้านเมืองเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม เราก็จะเน้นช่างเขียนแบบ ส่วนในยุคที่มีกระแสสังคมที่เน้นอิสระ เสรีภาพ เราก็จะเน้นการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่มุ่งเน้นการแสดงออกทางศิลปะอย่างอิสระ นอกจากนั้นยังมียุคที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนก็จะนำไปสู่จุดดังกล่าว

ในยุคปัจจุบันกระแสสังคมต้องการเห็นการมีเนื้อหาสาระที่ได้จากการเรียนรู้ศิลปะที่ชัดเจน ซึ่งแนวคิดเดิม เช่น การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึกนั้นยากที่จะอธิบายถึงสารประโยชน์ ดูเหมือนว่าการแสดงออกดังกล่าวดูจะมีประโยชน์และคุณค่าในการเรียนวิชาศิลปะจำกัด และไม่สอดคล้องกับยุคสมัย

แต่ละวิชาต้องแสดงเนื้อหาสาระที่เป็นแก่นของวิชาหนึ่งๆ เพื่อให้คุ้มค่าต่อการได้รับบรรจุลงในหลักสูตรขั้นพื้นฐานสำหรับวิชาศิลปะโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทัศนศิลป์ ได้แนวทางมาจากทฤษฎีสากลที่เรียกว่า ศิลปะที่มีศาสตร์เป็นฐาน (Discipline – Based Art Education) หรือเรียกย่อๆ ว่า DBAE แนวคิดนี้มาจากความจำเป็นที่จะต้องอธิบายถึงสารประโยชน์ภายหลังจากที่แนวคิดเดิมๆ คลายความนิยมไป แนวคิด DBAE มีการริเริ่มใช้และพัฒนาการในการสร้างความชัดเจนมากกว่า 30 ปี แล้ว ซึ่งมีนักวิชาการร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์และช่วยกันพัฒนาจำนวนมาก

แนวคิดศิลปศึกษาที่มีศาสตร์เป็นฐาน ซึ่งอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปบ้าง เช่น ศิลปศึกษาที่มีหลักเกณฑ์เป็นพื้นฐาน หรือความรู้ศิลปะสี่แกน เป็นต้น ในที่นี้ขอเรียกว่า ศิลปศึกษาที่มีศาสตร์เป็นฐาน ทั้งนี้เพราะแนวคิดนี้ประกอบด้วยศาสตร์ที่สำคัญทางศิลปะ 4 ศาสตร์ด้วยกัน ซึ่งได้แก่ ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ ศิลปะวิจารณ์ และสุนทรียศาสตร์ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะนำมาซึ่งสาระพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ ซึ่งรวมทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาและส่วนที่เป็นประเภทของการเรียนรู้ทางศิลปะที่แตกต่างกันไปตามธรรมชาติของแต่ละศาสตร์

<p>Art production <i>Skills</i></p>	<p>Art history <i>Knowledge</i></p>
<p>Art criticism <i>Reasoning</i></p>	<p>Aesthetics <i>Beauty,feeling</i></p>

1) ศิลปะปฏิบัติ (Art Production) คือ เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาที่เน้นการปฏิบัติต่างๆ เช่น การวาดเส้น การปั้น และการพิมพ์ เป็นต้น

สิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้คือ ทักษะ (Skills) ทั้งทางด้านการลงมือปฏิบัติ และทักษะการคิดสู่การปฏิบัติ เช่น การสร้างแรงบันดาลใจ การวิเคราะห์ปัญหาหรือการร่างแบบ การลงมือสร้างสรรค์งาน และการแสดงผลงาน

2) ประวัติศาสตร์ศิลป์ (Art History) คือ เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของศิลปะ ศิลปิน และบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สังคมวัฒนธรรมของช่วงเวลาต่างๆ ประวัติการสร้างสรรค์ผลงานจากอดีตถึงปัจจุบัน

สิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้คือ ความรู้ (Knowledge) เบื้องหลังหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลงานศิลปะ การวิเคราะห์รูปแบบงาน การศึกษาส่วนประกอบของผลงาน และการเข้าถึงตัวผลงานในมิติต่างๆ อย่างแท้จริง

3) ศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism) คือ การพิจารณาวิเคราะห์ผลงานศิลปะตามหลักเกณฑ์ทางศิลปะอย่างมีระบบแบบแผน เช่น การสังเกตลักษณะต่างๆ ตามที่ปรากฏ การวิเคราะห์ คือ การจำแนกสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการเห็น เช่น สังเกตแสง น้ำหนัก หรือเรื่องราว เป็นต้น การตีความซึ่งหมายถึง การให้ความหมายจากสิ่งที่เห็น และการสรุปประเมินค่าตามหลักเกณฑ์ หลักการทางศิลปะ เช่น การจัดองค์ประกอบศิลป์ ตามหลักสุนทรียภาพ เป็นต้น

สิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ คือ การคิดและการใช้เหตุผล (Reasoning) ครอบคลุมถึงการจัดลำดับความคิดตั้งแต่การรับรู้งานศิลปะเชิงประจักษ์ จนถึงการสรุปประเมินค่าอย่างมีหลักเกณฑ์ นอกจากนั้นยังจะได้การเรียนรู้ฝึกการอภิปราย การวิจารณ์ และการนำเสนอ ที่มาจากเหตุผลมากกว่าการใช้เพียงอารมณ์ความรู้สึกในการตัดสินคุณค่าของงานศิลปะ

4) สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) คือคุณค่าเชิงความงามในความรู้สึกที่มีต่อผลงานศิลปะ ตลอดจนส่วนประกอบอื่นที่ส่งเสริมความงาม ทั้งในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคมมนุษย์

สิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ คือ การใช้สัมผัส ความรู้สึกของมนุษย์เพื่อการเชื่อมโยง และเข้าถึงความงามในผลงานศิลปะ โดยสามารถพรรณนาคุณลักษณะ วิเคราะห์ ขยายความ และมีปฏิสัมพันธ์กับผลงานศิลปะ มีความซาบซึ้ง และชื่นชมในคุณค่าและความงาม

สรุป

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าแนวคิดแบบศิลปะที่มีศาสตร์เป็นฐานนี้ครอบคลุมสาระและทักษะต่างๆ ที่ทำให้วิชาศิลปะมีคุณค่า และสมควรส่งเสริมให้เกิดในตัวผู้เรียนในทุกๆ ส่วนจะเน้นศาสตร์ใดใน 4 ศาสตร์บ้าง ขึ้นอยู่กับจุดหมายปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม เช่น ต้องการผลิตช่างฝีมือ ก็ควรจัดหลักสูตรที่เน้นศาสตร์ ความรู้ทางศิลปะ ปฏิบัติ หรือต้องการผลิตนักประวัติศาสตร์ศิลป์ ก็ควรเน้นศาสตร์ทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ส่วนศาสตร์อื่นก็อาจจะมีความสำคัญ แต่ไม่ต้องศึกษาเชิงลึก

อย่างไรก็ตามจะสังเกตได้ว่า ในส่วนของวิชาศิลปศึกษาโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นมาในอดีตนั้นมักมุ่งสนใจไปในศาสตร์ของศิลปะปฏิบัติ เช่น ให้ผู้เรียนปั้น พิมพ์ หรือวาด มาถึงในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่า ความรู้และประสบการณ์จากอีก 3 ศาสตร์ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 1.1 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 1.1

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

เรื่องที่ 1.2 การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

จากแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา ที่กล่าวไปแล้วนอกจากจะนำมาซึ่งการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนแล้ว ยังมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา โดยประยุกต์ผลงานชั้นทฤษฎีไปสู่การนำไปใช้จริง

Visual Thinking Strategies (VTS)
(Yenawine and Housen (2000))

VTS คือวิธีการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่พัฒนาโดย Phillip Yenawine และ Abigail Housen เป็นแนวการสอนที่ช่วยฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เน้นกระบวนการที่ผู้เรียนจะสร้างและเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการกระตุ้นด้วยคำถามที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ครูจะอยู่ในฐานะของผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยที่ครูต้องมีการค้นคว้าข้อมูลมาเป็นอย่างดี

ในการจัดการเรียนการสอน ครูจะแสดงภาพผลงานศิลปะให้นักเรียนพิจารณา จากนั้นจึงถามผู้เรียนว่า “เกิดอะไรขึ้นในภาพเหล่านี้” พยายามโน้มน้าวให้ผู้เรียนพูดถึงสิ่งที่เห็นอยู่ในภาพจริงๆ และมีหลักฐานที่สามารถมองเห็นได้ หรืออาจจะถามกับนักเรียนว่า “อะไรทำให้นักเรียนตอบแบบนี้” ครูจะต้องจัดให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินการก้าวหน้าต่อไปได้เรื่อยๆ ประกอบกับการกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบอื่นเพิ่มเติม หรือถามคำถามเพิ่มว่า “พบอะไรอีกบ้างในภาพนี้” ด้วยคำถามเหล่านี้จะเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง พัฒนาระดับความคิดของผู้เรียนให้ดีขึ้น ครูผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทเป็นวิทยากรในการเรียนรู้ การตั้งคำถามและโต้ตอบระหว่างครูและนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ควรเพิ่มเติมคือการตีความในแต่ละความคิดเห็น การชี้จุดสำคัญในผลงานที่นักเรียนกล่าวถึง การสื่อสารทางสายตากับผู้เรียน การนำไปสู่การตีความที่ถูกต้องหากนักเรียนยังเข้าใจผิด อีกทั้งครูต้องมีใจเป็นกลาง เปิดกว้างในทุกๆ ความคิดเห็นของผู้เรียนและไม่มีการชี้หน้าหรือเข้าข้างคำตอบของนักเรียนคนหนึ่งคนใดมากกว่าคนอื่นฯ เป้าหมายคือนักเรียนทุกคนจะรู้สึกเข้าถึงการสนทนา ค่อยๆ มอง และพิจารณาภาพ วิเคราะห์ความคิดเห็นจากสิ่งที่ปรากฏในผลงาน และรู้จักการทำงานเพื่อพัฒนาการอธิบาย เป้าหมายของ VTS ไม่ใช่การสรุปว่าความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางใด แต่เป็นการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นที่อาจจะแตกต่างหรือเหมือนกับตนเอง การแปลความหมายของภาพที่แตกต่างกันไปแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางความคิด การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการนี้จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยการพิจารณาผลงานศิลปะจำนวนสามภาพจะใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมง

การสนับสนุนการเรียนรู้

กระบวนการ VTS เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ วิจัยคุณค่าความงามของสิ่งต่างๆ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้การดูผลงานเพื่อหาสิ่งที่ปรากฏในภาพมาใช้ประกอบการอธิบาย เป็นการพัฒนาความสามารถทางความคิดเกี่ยวกับศิลปะหรือการคิดทางสุนทรียศาสตร์ นักเรียนเป็นผู้พิจารณาชิ้นงานและแปลความหมายของชิ้นงานนั้นๆ ตามที่ตนเองเข้าใจ นำไปสู่การพัฒนาทักษะการสังเกตและพิจารณา การไตร่ตรองอย่างรอบคอบจากสิ่งปรากฏในงาน พัฒนาความสามารถในการอธิบายผลงานโดยตั้งอยู่บนหลักการของเหตุและผล มีความน่าเชื่อถือ

นอกจากนี้จะได้เรียนรู้การใช้การคาดการณ์ของตนเองขึ้นอยู่กับหลักฐานต่างๆที่แสดงในงาน การอธิบายผลงานที่ดีต้องสอดคล้องกับสิ่งที่แสดงอยู่ในภาพ ฝึกการตัดสินใจ การมองมุมต่างและการสรุปผล การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนสามารถพูดชี้แจงและอธิบายได้ดีขึ้น กระบวนการเหล่านี้ทำให้ผู้สอนมีโอกาสสังเกตลักษณะเฉพาะตนของผู้เรียน และผู้เรียนทุกคนจะเห็นความเป็นตัวตนของตนเองและรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่นสร้างความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้ว่าผลงานศิลปะแต่ละชิ้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของแต่ละคน ผู้ชมจะเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งก็ต่อเมื่อเราให้เวลาในการพิจารณา

การเลือกผลงานที่เหมาะสมกับการเรียนรู้นั้นควรพิจารณาถึงหลักสูตรและเลือกผลงานร่วมกันระหว่างครูศิลปะ เพื่อให้เกิดการคัดเลือกผลงานที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและได้รับความรู้ อย่างถูกต้องมีการจัดเตรียมเนื้อหาที่เชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตประจำวันของนักเรียน

VTS ถูกออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นไปจนเข้าสู่ขั้นเริ่มต้นการเรียนรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการวิจารณ์ด้านดนตรี หรือวรรณกรรม จุดสำคัญคือคำถามที่ดีจากผู้สอนและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มาสลับเปลี่ยนบทบาทในการเป็นผู้ตั้งคำถาม

การจัดการเรียนรู้แบบ VTS นี้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆดังนี้

1. ในกรณีที่นักเรียนไม่พร้อมที่จะตอบคำถามว่าเกิดอะไรขึ้นในรูปภาพที่นำมาแสดงให้ดู ก็ให้นักเรียนได้จับกลุ่มอภิปรายภาพแทน ในช่วงแรกนักเรียนแทบจะไม่ร่วมกิจกรรม แต่เมื่อมีใครสักคนเริ่มการอภิปรายก็จะสั่นไหวและเป็นไปได้ด้วยดี

2. ให้นักเรียนทำกิจกรรม “Write Around” ก่อนที่จะทำกิจกรรม VTS คือการจดบันทึกย่อถึงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนเกี่ยวกับผลงาน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้มีการแปลความหมาย รู้จักสังเกตความคิดของตนเอง เกิดความคุ้นเคยที่จะนำความคิดของตนเองไปใช้ในกระบวนการแปลความหมายของผลงาน มีความคิดเห็นเป็นของตัวเองก่อนที่จะร่วมอภิปรายในชั้นเรียน จะช่วยให้นักเรียนสามารถอธิบายความคิดเห็นของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

3. นำภาพผลงานที่มีลักษณะโครงสร้างทางการออกแบบและองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกัน โดยใช้คำถามแบบเดียวกันในการอภิปราย ชี้จุดที่น่าสนใจ มีการเชื่อมโยงแนะนำการใช้คำศัพท์ทางศิลปะ และบริบทต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันจากข้อคิดเห็นต่างๆของนักเรียน กระบวนการนี้เน้นที่การรับรู้ของผู้เรียน ให้เกิดความเข้าใจในแนวความคิดที่เป็นแบบแผนเฉพาะตัวของศิลปินแต่ละคนในการสื่อสารแนวความคิดของตนเอง เป็นการเพิ่มอาหารสมองสำหรับผู้เรียนในการสร้างทางเลือกของแนวความคิดที่มีแบบแผนในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง

4. เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับกระบวนการVTSแล้ว ให้นักเรียนสรุปความคิดของตนเองเพื่อที่จะเข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่มระหว่างนักเรียนด้วยกันและระหว่างครูกับนักเรียน ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้

สังเกตการณ์ คอยช่วยเหลือการอภิปรายและช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงความคิดที่แตกต่างของเพื่อนมากขึ้น สอดแทรกความรู้เข้าไปในช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือเปลี่ยนทิศทางของการอภิปรายให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้อง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนที่จะคิดต่างออกไป มีการให้กำลังใจกับนักเรียนให้มั่นใจในความคิดของตนเอง และรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น

ตัวอย่าง

เราใช้วิธีการ VTS นี้ในการเรียนรู้วิชาศิลปะได้ทุกประเภท การเตรียมพร้อมสำหรับวิธีการ VTS โดยการคัดลอกภาพ หรือพิมพ์ภาพผลงานลงบนกระดาษ 8.5 x 11 นิ้ว ผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับภาพ และเขียนชื่อผู้เรียนลงไปเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของภาพที่ได้รับ และเป็นการเริ่มสังเกตปฏิกิริยาการตอบรับกับภาพ ทั้งในด้านการรับรู้ด้วยสัญชาตญาณ การเชื่อมโยงกับประสบการณ์เก่าของตน หรือทิศทางในการคิด การตั้งคำถามต่างๆ สามารถตั้งคำถามแบบปลายเปิดได้ เพื่อให้ผู้เรียนแสดงตัวตนออกมาได้อย่างเต็มที่ Wolf และ Geahigan (1997) ได้ตั้งตัวอย่างคำถามปลายเปิดไว้มากมาย เช่น “ความรู้สึกแรกที่มีต่อภาพนี้คืออะไร?” คำถามทางอารมณ์ เช่น “ภาพนี้ทำให้เกิดความรู้สึกอย่างไร?” คำถามเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เช่น “มีความคิดอะไรเกิดขึ้นบ้างที่นึกถึงได้จากการดูภาพนี้?” กลยุทธ์การตั้งคำถามนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถบันทึกและจดจำสิ่งสำคัญและภาพได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังฝึกทักษะในการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับภาพศิลปะได้ทันที กลยุทธ์นี้จะใช้ในช่วงแรกของการรวมกลุ่มเพื่อตีความ โดยกำหนดระยะเวลาประมาณ 5 นาที

ขอยกตัวอย่างการใช้ผลงานศิลปะ 3 ผลงาน ที่เชื่อมโยงการแบ่งแยกสีผิว โดยยกตัวอย่างผลงานของศิลปินเป็นสื่อในการสอนเพื่อให้นักเรียนเห็นความแตกต่างของชนชั้นต่างๆ

New kids in the neighborhood (Rockwell, 1967)

The Problem We All Live With (Rockwell, 1964)

The Ordeal of Alice (Lawrence, 1963)

งานศิลปะทั้งสามชิ้นมีความเกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกสีผิว คือ *New kids in the neighborhood* (Rockwell, 1967) *The Problem We All Live With* (Rockwell, 1964) *The Ordeal of Alice* (Lawrence, 1963) และใช้บทเพลงที่เกี่ยวข้อง ชื่อว่า “We Shall Overcome” ซึ่งเป็นเพลงสัญลักษณ์สำหรับการประท้วงของกระบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิ (เท่าเทียม) พลเมืองในสหรัฐอเมริกา ต่อมา เพลงนี้มีการนำมาร้องกันในแทบทุกพื้นที่ที่มีการชุมนุม ในช่วงทศวรรษที่ 1960 ทั้งในสหรัฐอเมริกาและในส่วนอื่นๆของโลกตำนานของเนื้อร้อง กล่าวกันว่า มีจุดเริ่มต้นจากเพลงที่ขับร้องในโบสถ์ ซึ่งแต่งขึ้นโดยนักบวชผิวดำชื่อ Charles Tindley ในปี 1900 บทเพลงมีการร้องในโบสถ์ในที่ชุมนุม ในหมู่ผู้ประท้วง และมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนเนื้อหามาเป็นลำดับ Pete Seeger นักร้อง และ นักแต่งเพลงโฟล์ค ได้ปรับเปลี่ยนชื่อเพลงจาก เดิม “We Will Overcome” เป็น “We Shall Overcome” และปรับเพิ่มเนื้อร้อง เช่น “ We’ll walk hand in hand” โดยทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฟังใช้เวลาประมาณ 45 นาที มีการใช้คำถามทางวิทยาการการเรียนรู้ด้วยภาพนี้เพื่อสะท้อนความรู้สึกความเป็นมาของผลงาน ประมวลหลักฐานต่างๆมาใช้เขียนเพื่อการตีความ นอกจากนั้น ผู้เรียนสามารถทบทวนวรรณกรรมอื่นๆ เพื่อเสริมการตีความ และนำเสนอให้เพื่อนในกลุ่มเพื่อการตีความและเสนอความคิดเห็นร่วมกันต่อไป

สรุป

ด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยภาพ หรือ VTS นี้ทำให้ความคิดต่างๆ เป็นสิ่งที่จับต้องได้ และผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดเห็นของตนเองผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน เป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชี้แจงถึงความคิดของตนอย่างเชื่อมั่น เกิดความเข้าใจว่าทำไมศิลปะถึงเป็นสภาวะหนึ่งของความเป็นมนุษย์ ได้เรียนรู้ในรูปแบบที่ต่างออกไป

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 1.2 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 1.2

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 1.3 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

การจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา ผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตร ขอบเขตของเนื้อหาสาระเพื่อมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีทั่วไป รวมไปถึงจะต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรี

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีที่ได้รับการยอมรับมีหลายทฤษฎี คือ หลักการสอนดาลโครซ (Dalcroze) ออร์ฟ (Orff) และโคดาย (Kodály) ซึ่งแต่ละวิธีมีหลักการเฉพาะที่น่าสนใจดังนี้

1. หลักการสอนของดาลโครซ

หลักการสำคัญของดาลโครซ คือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี จุดเน้นของวิธีการนี้ คือการให้ความสนใจและพัฒนาความรู้สึกของผู้เรียนในการตอบสนองต่อดนตรี และความสามารถในการแสดงออกความรู้สึกนั้นออกมาในลักษณะของการเคลื่อนไหวร่างกาย ช่วยทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านดนตรีได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

วิธีการของดาลโครซเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางดนตรีในลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) ยูริธึมมิกส์ ได้แก่ การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้เกี่ยวกับจังหวะโดยคำนึงถึงความรู้สึกและอารมณ์เป็นสำคัญ 2) โซลเฟจ โดยใช้ระบบตัวโน้ต ซอล-ฟา แบบโดอยู่กับที่ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านรับรู้ต่อเสียงต่างๆ โคนเฉพาะเสียงดนตรี จากการเคลื่อนไหวเป็นพื้นฐาน 3) อิมโพรไวเซชั่น ได้แก่ การสร้างสรรค์ทางดนตรี เช่นการประพันธ์เพลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

2. หลักการสอนของออร์ฟ

ออร์ฟวางรากฐานในการสอนดนตรีของเขาว่า ดนตรี (music) การเคลื่อนไหว (movement) และการพูด (speech) เป็นสิ่งที่ต้องเป็นไปด้วยกัน แยกออกจากกันไม่ได้ ออร์ฟได้เสนอหลักการทางดนตรีศึกษาไว้ว่า การเรียนการสอนดนตรีควรเริ่มจากเพลงและแนวคิดทางดนตรีที่ง่ายที่สุด ได้แก่ แนวคิดเรื่องจังหวะ โดยเริ่มต้นจากจังหวะพูด เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจแนวคิดในระดับเสียง ประโยคดนตรี ลักษณะของเสียง และค่าตัวโน้ตต่างๆ การเคลื่อนไหว เช่น การตบมือ การตบตัก การย่ำเท้า การตีตื้น และการใช้เครื่องประกอบจังหวะของออร์ฟ เป็นวิถีทางนำไปสู่การรับรู้เรื่องจังหวะ ความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญของวิธีการของออร์ฟ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

วิธีการพื้นฐานของออร์ฟ ประกอบไปด้วยการเรียนรู้จากการสำรวจสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) การสำรวจเกี่ยวกับพื้นที่รอบๆตัวผู้เรียน ผู้เรียนจะได้เรียนเกี่ยวกับตำแหน่งของร่างกายและการเคลื่อนไหวของตน 2) การสำรวจเกี่ยวกับเสียง ด้วยการเริ่มต้นจากการสำรวจเสียงจากสภาพแวดล้อมรอบๆตัวของผู้เรียน เรียนรู้เกี่ยวกับเสียงต่างๆและเสียงดนตรีในที่สุด 3) การสำรวจเกี่ยวกับรูปแบบเพลง ซึ่งเรียนรู้ไปกับเรื่องพื้นที่และเสียง การเคลื่อนไหว และเสียงรวมกันเป็นรูปแบบของดนตรี

กล่าวคือการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ นำไปสู่การเต้นรำ และจากเสียงนำไปสู่รูปแบบของบทเพลง (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

3. หลักการสอนของโคตาย

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2537) กล่าวว่า “โคตายมีความคิดว่า ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของเด็กที่มีความสำคัญ จึงควรได้รับการพัฒนาในลักษณะเดียวกับภาษา” หลักสำคัญของวิธีการนี้จึงได้แก่ เริ่มสอนให้เด็กตั้งแต่ยังเล็ก เด็กควรได้รับการฟังดนตรีก่อนแสดงออกในด้านการร้องหรือการเล่น เมื่อเด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ทางดนตรีเพียงพอ กิจกรรมด้านการอ่าน และการเขียนภาษาดนตรีจึงเริ่มสอนในลำดับต่อมา วิธีการนี้เน้นการอ่านโน้ตดนตรี โดยใช้สัญลักษณ์จากภาษาละติน หรือระบบซอล-ฟา ประกอบสัญญาณมือ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

วิธีการของโคตายจะเน้นการร้องเพลงเป็นหลักเพราะโคตายเชื่อว่าเสียงร้องเป็นเสียงที่ใกล้ตัวที่สุดและเป็นเครื่องบอกความรู้สึกของตนได้ดีที่สุด วิธีการนี้เริ่มต้นด้วยแนวคิดที่ง่ายและไม่ซับซ้อนก่อน ในระยะต่อมา แนวคิดที่ยากขึ้นและซับซ้อนมากขึ้นจึงเข้ามามีบทบาท คือ การใช้หลักการของการเรียนจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนใหญ่ วิธีการนี้มุ่งเน้นการร้องเพลงเป็นหลัก หมายถึงการร้องเพลงให้ถูกต้อง เสียงไม่เพี้ยน ความถูกต้องในเรื่องของระดับเสียงและการร้องโดยแสดงออกความรู้สึก สัญลักษณ์ของตัวโน้ตในระบบซอล-ฟา และสัญญาณมือ ซึ่งใช้แทนระดับเสียงช่วยพัฒนาการร้องเพลง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและประสบการณ์การรับรู้ทางด้านโสตประสาทและด้านการอ่านโน้ต (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2544)

สรุป

จากแนวคิดในการสอนดนตรีทั้ง 3 นี้ ต่างมีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไป แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการจัดการเรียนรู้ดนตรีที่เหมาะสมได้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา จึงจะต้องจัดให้เหมาะสมกับช่วงวัย

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 1.3 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 1.3

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 1.4 การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

แนวคิด หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ดนตรีแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจำเป็นต้องมีโอกาสเรียนรู้ส่วนประกอบต่างๆ ของสาระดนตรี ซึ่งองค์ความรู้ดนตรีมีมากมายมหาศาล การกำหนดกรอบสาระดนตรีให้ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นหรือระดับการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน เพื่อให้สาระดนตรีที่ได้กำหนดขึ้นมีความครอบคลุมเหมาะสมทั้งทางวิชาการและเหมาะสมกับผู้เรียน การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษาอาจทำได้ดังนี้

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ดนตรีศึกษา

ที่	สาระดนตรี	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
1.	เนื้อหาดนตรี	
	1.1 องค์ประกอบดนตรี	
	1.1.1 จังหวะ	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มต้นจากการสอนให้รู้จังหวะ Pulse - สามารถเรียนรู้จังหวะที่ยากและซับซ้อนได้ - สามารถจดจำรูปแบบของจังหวะที่ดีขึ้น
	1.1.2 ทำนอง	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเรียนรู้ทำนองที่ยากและซับซ้อนได้
	1.1.3 เสียงประสาน	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้เสียงประสานและแยกแยะเสียงจากบทเพลงได้
	1.1.4 รูปพรรณ	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้จากการฟังเพลง ดนตรีที่มีแต่ทำนองเพียงทำนองเดียว โดยไม่มีส่วนประกอบอื่น ดนตรีที่มีแนวทำนองหลักหนึ่งทำนองและมีเสียงเพิ่มเข้ามาเพื่อช่วยสนับสนุนให้แนวทำนองเด่นชัดและมีความไพเราะยิ่งขึ้น
	1.1.5 สีสัน	<ul style="list-style-type: none"> - จำแนกเสียงของมนุษย์ เสียงเครื่องดนตรีไทย ดนตรีสากล และดนตรีพื้นบ้าน
	1.1.6 ลักษณะของเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนชอบร้องเพลงที่มีหลายแบบ ทั้งสนุกสนาน หรืออาจจะเบาๆในบางครั้ง
	1.1.7 รูปแบบ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถรับรู้และจดจำรูปแบบจังหวะได้ดีขึ้น - วิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงไทยและสากล
	1.2 วรรณคดี	
	1.2.1 บทเพลง	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนฟังเพลงที่หลากหลายเพื่อเปิดโลกทัศน์ทางดนตรีให้กว้างขึ้น
	1.2.2 ประวัติดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจัดหาหนังสือที่เกี่ยวข้องทางดนตรีมาให้ให้นักเรียนศึกษา เช่น ประวัติดนตรี เพลงพื้นบ้าน ฯลฯ

ที่	สาระดนตรี	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2	<p>ทักษะดนตรี</p> <p>2.1 การฟัง</p> <p>2.2 การร้อง</p> <p>2.3 การเล่น</p> <p>2.4 การเคลื่อนไหว</p> <p>2.5 การสร้างสรรค์</p> <p>2.6 การอ่าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เด็กได้เรียนรู้บรรยากาศที่แท้จริงในการฟังเพลง - ครูควรแนะนำนักเรียนก่อนว่าจะให้ฟังเพลงอะไร เพื่อให้เด็กตั้งใจฟัง - เน้นการฟังลักษณะบทเพลงที่ถ่ายทอดมิใช่เน้นความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อบทเพลง - ฟังเพลงหนึ่งหลายๆครั้งติดต่อกันเพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจและคุ้นเคย - ทำแผนภูมิพัฒนาการด้านการฟังเพื่อให้เห็นข้อบกพร่อง - ถ้าบทเพลงนั้นยาวเกินไป ควรให้นักเรียนฟังบางท่อน - นักเรียนสามารถร้องเพลงได้ช่วงกว้างมากขึ้น - ร้องเพี้ยนน้อยลง - ควรมีโอกาสฝึกร้องประสานเสียงแบบต่างๆ - ควรฝึกร้องหลายๆแบบ - ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพลง และอารมณ์เพลง - ควรให้นักเรียนทราบวิธีการเล่นเครื่องดนตรีที่ถูกแบบแผน - อย่างน้อยควรใช้เครื่องประกอบจังหวะชนิดที่ไม่มีระดับเสียงสูง ต่ำ เพื่อวางรากฐานเกี่ยวกับจังหวะ - ควรปฏิบัติเครื่องดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชิ้น - ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองต่อดนตรี และเพื่อฝึกปฏิบัติทักษะดนตรี - แนะนำให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกาย โดยสังเกตปฏิบัติการตอบสนองต่อส่วนต่างๆของเพลง เช่น จังหวะ ทำนอง วรรคตอน เสียงประสาน - ให้นักเรียนทำงานกลุ่มเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ - คิดสร้างเพลงอย่างง่ายในลักษณะของเพลง - ดัดแปลงจังหวะหรือทำนองเพลง - สร้างสรรค์รูปแบบจังหวะสั้นๆ - มีความสามารถในการอ่าน - ควรฝึกควบคู่ไปกับการร้อง หรือนำมาสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหว - ควรแนะนำเริ่มต้นจากรูปแบบจังหวะ และสังเกตการเคลื่อนไหวของทำนอง - ให้นักเรียนเข้าใจวรรคตอนที่ซ้ำกัน หรือต่างกัน

ที่	สาระดนตรี	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3	เจตคติดนตรี	- ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาดนตรีอยู่เสมอ ไม่ควรบังคับให้นักเรียนเรียนมากเกินไป นักเรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้

สรุป

การนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีประกอบด้วยเนื้อหาดนตรี ทักษะดนตรี และความสอดแทรกเจตคติดนตรีเข้าไปด้วย เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมต่างๆให้เหมาะสมกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการฝึกปฏิบัติ

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 1.4 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 1.4

ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 2.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาในบริบทโรงเรียน

ศิลปศึกษา เป็นวิชาที่ช่วยเติมเต็มความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้เรียน โดยผ่านทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 1) จากหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปศึกษาที่เน้นการบูรณาการความรู้ทั้ง 4 แขนง (Discipline-based Art Education: DBAE) คือ ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ และ ศิลปวิจารณ์ ซึ่งสนับสนุนให้ผู้สอนสร้างสรรค์นวัตกรรมการสอน และกิจกรรมศิลปะในรูปแบบใหม่ ที่สามารถบูรณาการความรู้หลายๆด้าน ทำทนายให้ผู้เรียนได้ทดลองวิธีต่างๆเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ถ่ายทอดจินตนาการของตน และกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาทั้งในบริบทโรงเรียน และนอกบริบทโรงเรียน มีส่วนช่วยสนับสนุนให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้ศิลปะสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งความเปลี่ยนแปลงของวัน จากเด็กสู่วัยรุ่น การเลือกใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ทันสมัย และเหมาะสมกับวัย จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจ ได้รับประสบการณ์ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพของได้สูงสุด ครูศิลปะควรมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของสื่อและแหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษาที่ทันสมัย และหลากหลาย เพื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ศิลปะได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย และวัยของผู้เรียน

สื่อการเรียนรู้ศิลปศึกษา

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 27)

พัชริน สงวนผลไพโรจน์ (2548: 211) ให้ความหมายว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึงวัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิค หรือวิธีการต่างๆที่ผู้สอนใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน

อุบล ตูจินดา (2532: 206) ได้แบ่งประเภทของสื่อการเรียนการสอนศิลปะออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ สื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ และตัวอักษร เช่น หนังสือ ตำรา ป้ายนิเทศ โปสเตอร์ ภาพถ่าย ฟิล์มภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ วิทยุ เทปบันทึกภาพ ฯลฯ
2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อที่เป็นตัวกลางความรู้ที่จะถ่ายทอดจากผู้สอนไปยังผู้เรียนโดยอาศัยสื่อประเภทวัสดุที่เสนอความรู้ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

3. สื่อประกอบเทคนิคและวิธีการต่างๆ ในการสอน เช่น การสาธิต การแสดงละคร การเล่าเรื่อง การจัดแสดง และนิทรรศการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้ศิลปศึกษา คือ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิค หรือวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ศิลปศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษา

ครุศาสตร์ (2546: 1) ได้ให้คำจำกัดความของแหล่งเรียนรู้ว่า คือสถานที่ และแหล่งรวมความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ซึ่งแสดงสัญลักษณ์ ความหมาย และความเป็นมนุษย์ของชุมชน สังคม และชาติ แหล่งการเรียนรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนได้ตลอดชีวิต

พัชริน สงวนผลไพโรจน์ (2548: 208) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า แหล่งเรียนรู้หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นศูนย์ความรู้ทั้งที่เป็นสถานที่ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ บุคคล สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา

สาลี เก่งทอง (2544: 22) ได้สรุปประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้อง เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อนต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน เป็นต้น
2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน โบราณวัตถุ สวนสัตว์ เป็นต้น
3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง สวนสาธารณะ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน ต้นไม้ ไร่ ไร่นา อุทยานแห่งชาติ รวมทั้งสัตว์ต่างๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น
4. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิว ป้าย โฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย เกมคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ เป็นต้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าแหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษา คือ ศูนย์รวมความรู้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาให้แก่ผู้เรียน โดยแหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษาอาจเป็นบุคคล แหล่งวิชาการ ธรรมชาติ และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ที่อยู่ทั้งในบริบทโรงเรียนและนอกบริบทโรงเรียน

สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันในฐานะวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อสื่อสารและสนับสนุนการเรียนรู้ ที่อยู่ในบริบท (แหล่งเรียนรู้) ต่างๆกัน ผู้สอนจึงควรวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาอย่างเหมาะสมที่สุด

เรื่องที่ 2.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาในบริบทโรงเรียน

ในบริบทโรงเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนศิลปะในระดับมัธยมสามารถนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ศิลปะให้แก่ผู้เรียนมีดังนี้

1. สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้อง เพื่อนต่างห้องเรียน เพื่อนต่างระดับ บุคลากรในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้เหล่านี้สามารถใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ศิลปะได้ในหลายสถานะ ทั้งในสถานะของสื่อ เช่น เป็นแบบในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ตัวอย่างในการสอนเรื่องทฤษฎีศิลปะต่าง รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในฐานะ ผู้ชม ผู้ให้ข้อมูล ผู้ร่วมประเมินและวิจารณ์

ผลงาน อันจะเป็นแหล่งในการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานศิลปะของผู้เรียน

2. สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งเรียนรู้ประเภทแหล่งวิชาการที่อยู่ในบริบทโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ สื่อที่มีอยู่ในแหล่งเรียนรู้ประเภทนี้มีทั้งสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร นิตยสาร และสื่อที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ต่างๆ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้ประเภทนี้สามารถใช้ทั้งเป็นแหล่งเพื่อสืบค้นข้อมูล หาภาพตัวอย่าง เป็นแบบ หรือโจทย์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ รวมทั้งใช้เป็นห้องเรียนศิลปะในกรณีที่มีห้องปฏิบัติการศิลปะก็ได้ แหล่งเรียนรู้ในลักษณะนี้นอกจากจะมีประโยชน์ด้านความรู้และแหล่งอ้างอิงข้อมูลในการสร้างสรรค์งานศิลปะแล้วยังช่วยเปลี่ยนบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ศิลปะศึกษาให้แก่ผู้สอน และผู้เรียนอีกด้วย

3. สื่อแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ที่สามารถหาได้ในบริเวณโรงเรียน หรือบริบทใกล้เคียงโรงเรียน เช่น สวนสมุนไพร สวนพฤกษศาสตร์ แหล่งน้ำในโรงเรียน ต้นไม้ ใบไม้ สัตว์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติสามารถนำมาใช้เป็นห้องเรียนศิลปะสำหรับผู้เรียนในวัยมัธยม ได้เป็นอย่างดี โดยมีธรรมชาติเป็นสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักสังเกต สืบค้น ทดลองและนำวัสดุที่หาได้จากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติในบริบทโรงเรียนมาใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ หรือสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

4. แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ เป็นแหล่งการเรียนรู้ทางศิลปะที่อยู่ในบริบทโรงเรียน เช่น แผ่นปลิว โปสเตอร์ ป้ายประกาศ รายการวิทยุ เสียงตามสาย อินเทอร์เน็ตไร้สาย ภายในสถานศึกษา สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ประเภทนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อประเภทอินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ และนิยมการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยและรวดเร็ว เกือบทุกคนจะมีอุปกรณ์ไร้สายที่ใช้เป็นสื่อสำหรับสืบค้นข้อมูล เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ผู้สอนศิลปะสามารถใช้สื่อประเภทนี้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทั้งในแง่การสืบค้นข้อมูล การหาภาพตัวอย่าง ขั้นตอนการสร้างสรรค์งานศิลปะ สืบค้นประวัติศาสตร์ศิลปะเพื่อเป็นข้อมูลและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน

สรุป

สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปะศึกษาในบริบทโรงเรียนในปัจจุบันมีความหลากหลาย ผู้สอนศิลปะสามารถนำมาใช้ได้หลายสถานะ ทั้งเป็นต้นแบบ เป็นแรงบันดาลใจ เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับสืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นห้องเรียนศิลปะสำหรับผู้เรียนได้อีกด้วย ในปัจจุบันสื่อที่เป็นอุปกรณ์ไร้สายมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก การสอนให้ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์ เลือกใช้สื่ออย่างถูกต้อง รู้จักการนำสื่อมาใช้เพื่อการสร้างสรรคต่อยอดความคิดไม่ใช้การลอกเลียนแบบ และใช้สื่อเพื่อสนับสนุนการสอน ไม่ใช่ใช้สื่อมาสอนแทนครูเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องทำความเข้าใจ และอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจและเลือกใช้สื่ออย่างผู้รู้เท่าทันสื่อ จะช่วยให้สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปะศึกษาภายในบริบทโรงเรียนเปิดประโยชน์สูงสุดในการนำมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ศิลปะศึกษา

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่อง 2.1 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2.1

ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษา

เรื่องที่ 2.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษานอกบริบทโรงเรียน

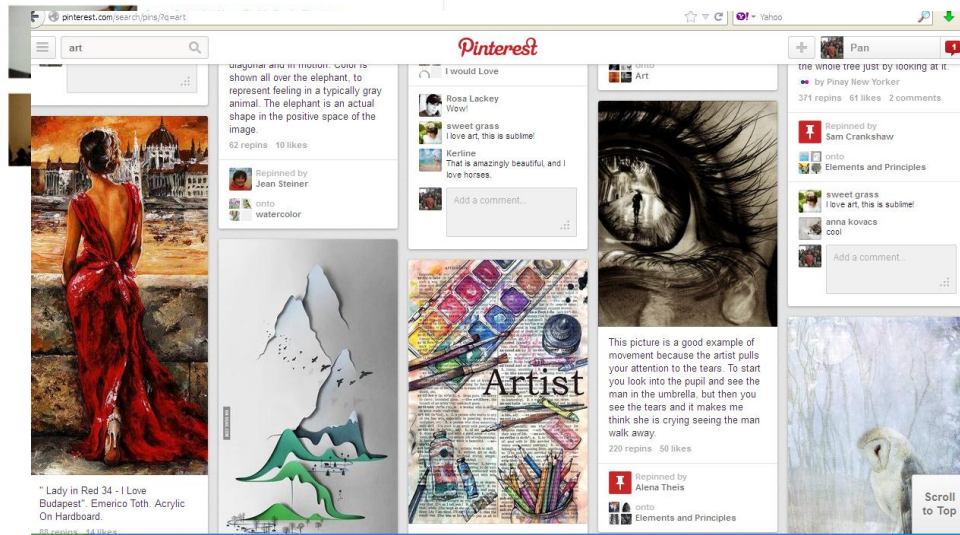
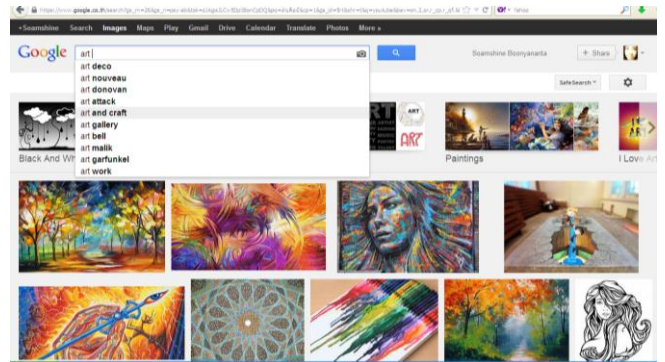
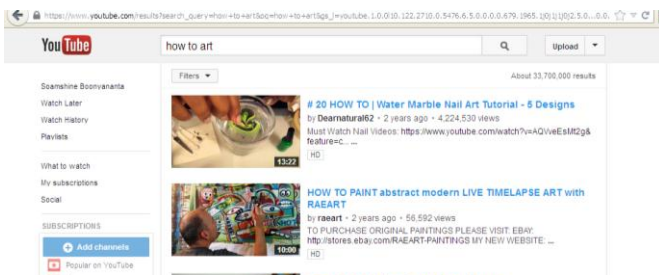
ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็ก สู่วัยรุ่น เริ่มมีความสนใจ สังคมและโลกภายนอกที่นอกเหนือจากครอบครัว และโรงเรียน ดังนั้นสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายนอกบริบทโรงเรียนจึงมีความสำคัญในฐานะของแหล่งอ้างอิงและสืบค้นความรู้ รวมทั้งสามารถใช้เป็นห้องเรียน ศิลปะสำหรับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการทดลอง สังเกต สัมภาษณ์ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ

1. **สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล** เช่น ผู้ปกครอง คนในชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ภัณฑารักษ์ในหอศิลป์ ศิลปินผู้สร้างงานศิลปะ เป็นต้น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลนอกบริบทโรงเรียนสามารถใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ศิลปะได้ในหลายสถานะ ทั้งในสถานะของแบบในการสร้างสรรค์งานศิลปะ และเป็นผู้ให้ข้อมูลในเชิงทฤษฎี หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะ ที่ผู้เรียนสามารถใช้ในกระบวนการในการสัมภาษณ์ สังเกต หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานศิลปะในกรณีที่ต้องการศึกษาองค์ความรู้ทางศิลปะจากแหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลในบริบทนอกโรงเรียนเหล่านี้

2. **สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ** ที่อยู่ในสถานที่ภายนอกโรงเรียน มีความสำคัญในฐานะแหล่งเรียนรู้ที่จะเปิดโลกทัศน์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียน และเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลสำหรับอ้างอิง และสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการทางศิลปะที่อยู่นอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ ชุมชนในบริบทโรงเรียน โบราณสถานต่างๆ โบสถ์ มัสยิด วัด วัง เป็นต้น แหล่งเรียนรู้เหล่านี้สามารถใช้เป็นทั้งห้องเรียนศิลปะ รวมทั้งสถานที่สำหรับการจัดศึกษานอกสถานที่เพื่อเสริมความรู้ และ ประสบการณ์ตรงในการสัมผัส/ สร้างสรรค์งานศิลปะให้แก่ผู้เรียน

3. **สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ** ที่อยู่นอกบริบทโรงเรียน สามารถใช้เป็นห้องฝึกปฏิบัติการทางศิลปะ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต และชื่นชมในความงามของสิ่งแวดล้อมในสังคม ทั้งที่อยู่ในชุมชนใกล้โรงเรียน หรืออยู่ในสถานที่ที่ห่างไกลออกไปซึ่งผู้สอนสามารถจัดการศึกษานอกสถานที่เพื่อให้ผู้เรียนได้นำทฤษฎี หลักการที่ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในการสร้างงานศิลปะในบริบทที่เป็นของจริงในธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติที่อยู่นอกบริบทโรงเรียน เช่น สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ทะเล ภูเขา ป่า น้ำตก เป็นต้น

4. **แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ** เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะที่สามารถหาได้ในนอกโรงเรียน มีประโยชน์กับผู้เรียน และผู้สอนในฐานะแหล่งสืบค้นข้อมูล องค์ความรู้ต่างๆทางศิลปะ รวมทั้งภาพงานศิลปะต่างๆที่จะนำมาสร้างเป็นแรงบันดาลใจ และตัวอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ด้วยความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้ปัจจุบันแหล่งเรียนรู้ประเภทนี้มีรูปแบบที่หลากหลาย เข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากการสืบค้นด้วยตนเองภายนอกเวลาเรียนได้ตลอดเวลา ผู้สอนจึงควรแนะนำวิธีการสืบค้น วิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลที่ผู้เรียนสืบค้นมาได้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน

สรุป

สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษานอกบริบทโรงเรียนในปัจจุบันมีความหลากหลาย และผู้สอนศิลปะสามารถนำมาใช้ได้หลายสถานะ ทั้งเป็นต้นแบบ เป็นแรงบันดาลใจ เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับสืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นห้องเรียนศิลปะสำหรับผู้เรียนได้อีกด้วย ในปัจจุบันสื่อที่เป็นอุปกรณ์ไร้สายมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก การสอนให้ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์ เลือกใช้สื่ออย่างถูกต้อง รู้จักการนำสื่อมาใช้ในการสร้างสรรค์ต่อยอดความคิดไม่ใช่การลอกเลียนแบบ และใช้สื่อเพื่อสนับสนุนการสอน ไม่ใช่ใช้สื่อมาสอนแทนครูเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องทำความเข้าใจ และอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจและเลือกใช้สื่ออย่างผู้รู้เท่าทันสื่อ จะช่วยให้สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาภายในบริบทโรงเรียนเปิดประโยชน์สูงสุดในการนำมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ศิลปศึกษา

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 2.2 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2.2

ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ศิลปศึกษา

เรื่องที่ 2.3 การนำสื่อและแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

ในการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากผู้สอนควรบูรณาการเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมความรู้ทั้ง 4 แกน (Discipline-based Art Education: DBAE) คือ ศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียศาสตร์ และ ศิลปวิจารณ์ แล้ว การเลือกใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งที่มีบริบทอยู่ในโรงเรียน และนอกโรงเรียนประกอบกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกทักษะในการสังเกต วิเคราะห์และตัดสินใจเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับความรู้ที่ต้องการ

ศึกษาธิการ (2545: 10-13) เสนอแนะแนวทางการเลือกสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การเลือกสื่อการเรียนการสอนต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาที่จะสอน การจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งผู้สอนต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องใด ผู้เรียนควรมีความรู้เรื่องใด และพิจารณาว่าจะเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทใดที่มีความเหมาะสม และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนด ทั้งนี้สื่อแต่ละประเภทมีประสิทธิภาพในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2. การเลือกสื่อการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อให้รู้พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อจัดสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับอายุ ระดับสติปัญญา ความสามารถ ความต้องการ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3. พิจารณาความเป็นไปได้และค่าใช้จ่าย สื่อการเรียนการสอนหลายชนิดที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้เช่นเดียวกัน

4. พิจารณาความสะดวกและความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อบางประเภทเป็นสื่อสมัยใหม่ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จะต้องศึกษาการใช้ หรือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ

ครุศาสตร์ (2546: 11-12) ได้กำหนดแนวทางในการเลือกและใช้แหล่งเรียนรู้ โดยให้คำนึงถึงหลักการ ประหยัด ประโยชน์ และ ประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางในการเลือกและใช้แหล่งเรียนรู้ดังนี้

1. ใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ อาจให้ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม โดยนำความรู้และประสบการณ์ของแหล่งและเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

2. ใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยนำผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งและเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

3. โรงเรียนและชุมชนประสานให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งจากแหล่งและเครือข่ายการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

4. ดำเนินการให้ผู้เรียน เรียนรู้จากแหล่งและเครือข่ายการเรียนรู้ที่สร้างไว้แล้วโดยตรง โดยการค้นคว้าองค์ความรู้จากแหล่งและเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย และท้าทายให้ผู้เรียนสนใจใฝ่รู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้อื่นๆ

สรุป

การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ควรคำนึงถึงประโยชน์ ประหยัด คุ่มค่า และต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายประกอบกัน เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 2.3 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2.3

ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 2.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางดนตรีศึกษา

ปัจจุบันเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกสาขาวิชา เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยให้การพัฒนาและเรียนรู้ของสาขาวิชาต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง ในการพัฒนาการเรียนรู้ การค้นหาสิ่งต่างๆ ได้อย่างเป็นระบบ ดนตรีศึกษาจึงเป็นศาสตร์หนึ่งที่เทคโนโลยีมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาทำความเข้าใจด้านเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ก้าวทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยีดนตรี เป็นวิทยาการเกี่ยวกับศิลปะในการนำความคิด วัสดุอุปกรณ์ หลักการ เทคนิค ความรู้ ระเบียบวิธีการ ตลอดจนผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ทั้งในด้านสิ่งประดิษฐ์และวิธีการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้กับดนตรีให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในด้านดนตรี

ในปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านดนตรีอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ (Information Computer Technology) เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถจัดเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก และกลายเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานดนตรีรวมไปถึงสาขาดนตรีศึกษาด้วย

การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาเป็นส่วนสำคัญของการดนตรีศึกษาเป็นการดึงดูด เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนแต่ละคนสนใจในวิชาเรียนมากขึ้นโดยใช้สื่อที่ทันสมัยอย่างคอมพิวเตอร์ เช่นการใช้เทคนิคการนำเสนอตัวกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว แสง สี เสียง สวยงามเหมือนจริง เพื่อดึงดูดความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เร็ว

ในส่วนของผู้สอน เทคโนโลยีทำให้เกิดการพัฒนาการศึกษาด้านดนตรีได้ เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดียในการสอนดนตรีทั้งซิติ วิซีดี หรือ ดีวีดี เพราะดนตรีเป็นเรื่องเกี่ยวกับเสียง จึงควรเลือกสื่อที่มีคุณภาพดี มีเนื้อหาและสื่อได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียประสบการณ์และความรู้ทางดนตรีที่ถูกต้อง หรือการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตช่วยในการศึกษา ในปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้พัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็วและได้ก้าวมาเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน การฝึกอบรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้

เครื่องดนตรีเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีมีส่วนในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น เครื่องดนตรี คืออุปกรณ์ที่สร้างขึ้นมา หรือปรับจากอุปกรณ์อื่นๆ เพื่อใช้งานสำหรับการผลิตเสียงดนตรี หรือสร้างสำหรับใช้ประกอบในการร้องรำทำเพลง

อิเล็กทรอนิกส์ (Electone) หรือออร์แกนไฟฟ้า (Electric Organ) เป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดชนิดหนึ่งที่ดีว่าเป็นเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งให้เสียงแตกต่างกันมากมายภายในเครื่องเดียว อีกทั้งยังมีกลองอัตโนมัติ คอร์ดและเบสอัตโนมัติ สร้างความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถค้นหาเสียงได้มากมาย และมีเพลงตัวอย่างให้เปิดฟัง เครื่องดนตรีชนิดนี้มีคีย์บอร์ดที่มีลักษณะเหมือนกับเปียโน

ในด้านการค้นคว้าวิจัย การจัดการความรู้ (Knowledge Management) และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในด้านการวิจัยซึ่งเป็นวิชาการอีกลักษณะหนึ่งของดนตรีศึกษา เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

มีส่วนช่วยทำให้งานดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตช่วยให้เกิดความรู้เร็วมากขึ้น เทคโนโลยีจึงมีส่วนอย่างยิ่งเช่นกันในเรื่องของการค้นคว้าวิจัยทางดนตรีศึกษา ส่วนในด้านการจัดการความรู้ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สามารถช่วยในเรื่องการจัดการข้อมูลทางดนตรีศึกษาให้เป็นระบบระเบียบได้อย่างมาก ทำให้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งทำให้การทำงานด้านดนตรีศึกษาพัฒนาเป็นประโยชน์โดยตรงทางการพัฒนาศาสตร์ทางดนตรีศึกษา ส่วนเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือ Social Network เป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทางอินเทอร์เน็ตที่น่าสนใจยิ่ง เนื่องจากสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างฉับไว สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างดี ในเรื่องของการให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ การส่งงาน ทำให้การเรียนการสอนมีการติดต่อระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว เกิดการเรียนรู้ได้อย่างทันใจ และผู้สอนสามารถนำเสนอสาระในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรับรู้ หรือแนะนำการศึกษา ค้นคว้าได้ตลอดเวลา และข้อมูลต่างๆคงอยู่ในเครือข่าย ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ตลอดเวลา

สรุป

เทคโนโลยีเป็นสาระที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับดนตรีศึกษาในหลายลักษณะ การศึกษาเรื่องเทคโนโลยีดนตรี เทคโนโลยีดนตรีศึกษา สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียน ช่วยให้ประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 2.4 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 2.4

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 3.1 หลักการและวิธีการและประเมินผลดนตรี

การวัดและประเมินผลดนตรีเป็นสาระหนึ่งที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางดนตรีศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนการสอน โดยระบบของการศึกษาเมื่อมีการเรียนย่อมมีการวัดและประเมินผลการเรียน กระบวนการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จเพียงใด สำหรับผู้สอน การวัดประเมินผลควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อทำให้การเรียนการสอนในครั้งต่อไปพัฒนาในทางที่ดีขึ้น

ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2544) หลักการและประเมิน ไว้ดังนี้

- 1) คุณสมบัติของการวัดและประเมินผล ควรคำนึงถึง ความเที่ยงตรง (Validity) คือการประเมินผลที่ได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด และความเชื่อถือได้ (Reliability) คือ วัดผลที่ได้ควที่ไม่แปรเปลี่ยน
- 2) วิธีการวัดผลและประเมินผล โดยทั่วไปการวัดผลและประเมินผลความกระทำใน 2 ลักษณะ ได้แก่ วัดและประเมินเป็นระยะๆและวัดประเมินผลหลังเรียน
- 3) ความครบถ้วน กล่าวคือ ควรวัดผลให้ครบถ้วนตามสาระดนตรี ควรใช้วิธีการหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ที่เรียนไปให้มากที่สุด
- 4) ความสะดวก ครูต้องคำนึงถึงเสมอว่า การวัดผลควรใช้วิธีใดหรืออย่างไร เพื่อให้ได้ข้อมูลนั้นมาประเมินผลอย่างครบถ้วนและไม่ลำบากต่อการปฏิบัติ

การวัดผลและประเมินผลวิชาดนตรีแต่ละด้านมีลักษณะดังนี้

1. การประเมินผลเนื้อหาดนตรี ได้แก่ องค์ประกอบดนตรี (จังหวะ ทำนอง เสียงประสาน รูปพรรณ รูปแบบ สีสัน และลักษณะของเสียง) และดุริยวรรณกรรม (บทเพลงและประวัติดนตรี) ทักษะการฟัง ทักษะการสร้างสรรค์ สามารถประเมินผลโดยข้อสอบลักษณะต่างๆได้ การประเมินผลเนื้อหาดนตรีควรประเมินระดับการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจการนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า อัตราส่วนจำนวนข้อหรือน้ำหนักของระดับการเรียนรู้แต่ละประเภท ขึ้นอยู่กับว่าครูเห็นความสำคัญของส่วนไหนมากกว่ากัน
2. การประเมินทักษะดนตรี ควรมีการประเมินทักษะทุกประเภทตามที่สอนไป ได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์ ควรแบ่งคะแนนของการวัดผลออกเป็นสองส่วนคือ เรื่องเกี่ยวกับความสารถในการปฏิบัติทักษะ (เชิงปริมาณ) และคุณภาพของการปฏิบัติ (เชิงคุณภาพ) ทั้งนี้เนื่องจากดนตรีเป็นศิลปะ แม้ว่าการบรรเลงเพลงเดียวกัน นักดนตรีย่อมมีลีลาเป็นของตนเอง
3. การประเมินผลเจตคติทางดนตรี เกี่ยวข้องกับรสนิยม ความชอบ ความมีสุนทรียภาพ และซาบซึ้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งผู้เรียนอาจแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด หรือไม่แสดงออกก็ได้ วิธีการประเมินเจตคติดนตรี การปฏิบัติตนในการเรียนดนตรี ความสนใจ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆได้

ประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลโดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินผลในกระบวนการ และการประเมินผลหลังการสอน ซึ่งการประเมินผล 2 ลักษณะนี้มีการใช้กันเสมอในกระบวนการเรียนการสอนทั่วไป

1. การประเมินผลในกระบวนการ (Formative Evaluation) หมายถึงการประเมินผลในระหว่างกสนเรียนการสอน ทำให้ได้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและผลการสอนของผู้สอนในช่วงเวลาหนึ่งๆ ระหว่างเรียน ซึ่งประโยชน์ของการประเมินผลประเภทนี้ ทำให้ทราบถึงข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน เป็นตัวชี้วัดเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนในช่วงเวลาต่อมา ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนหรือการแก้ไขบางสิ่งบางอย่าง

2. การประเมินผลหลังการเรียนการสอน (Summative Evaluation) หมายถึง การประเมินผลเพื่อให้เกรดในวิชานั้นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิชานั้นๆ ว่าอยู่ในระดับใด

สรุป

การประเมินผลเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้สอนควรเรียนรู้อย่างยิ่ง ผู้สอนที่เก่งควรเป็นผู้ประเมินผลที่เก่งด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนของตนพัฒนาต่อไป การทำความเข้าใจและประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินให้เข้ากับการเรียนการสอนดนตรีโดยตรง เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรคิดและพัฒนาอยู่เสมอ นอกจากนี้การประเมินผลยังช่วยให้ทราบว่า การเรียนการสอนที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งนั้น ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความพึงพอใจที่ต่างกันอย่างไร หรือไม่เพราะเหตุใด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนนำมาใช้ในการปรับกระบวนการเรียนการสอนของตนให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษา

เรื่องที่ 3.2 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

เกณฑ์การประเมินผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เพื่อตรวจสอบสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในขณะเดียวกันก็ต้องประเมินผลการสอนของผู้สอนด้วย ผู้สอนต้องมีความกระตือรือร้นในการจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้ผู้เรียนด้วย ให้ดนตรีเป็นสื่อในการตอบสนองอารมณ์ จัดกิจกรรมดนตรีเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน

เกณฑ์การประเมินผลทางดนตรีสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2544)

- 1) การตัดสินประเมินผลอิงเกณฑ์ คือ เกณฑ์การประเมินที่ผู้สอนได้วางหลักเกณฑ์โดยการกำหนดเกณฑ์ตายตัวไว้
- 2) การตัดสินการประเมินผลอิงกลุ่ม คือ เกณฑ์หรือระดับที่ผู้สอนใช้ผลคะแนนของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ซึ่งอาจใช้ค่าสถิติเข้ามาช่วยในการประเมิน โดยนำมาสรุปเปรียบเทียบได้ดังนี้

การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม	การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์
1. เป็นการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้กับคะแนนคนอื่น ๆ	1. เป็นการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้รับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. นิยมใช้ในการสอบแข่งขัน	2. สำหรับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน หรือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
3. คะแนนจะถูกนำเสนอในรูปร้อยละหรือคะแนนมาตรฐาน	3. คะแนนจะถูกนำเสนอในรูปของผ่าน ไม่ผ่าน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
4. ใช้แบบทดสอบเดียวกันสำหรับผู้เรียนทั้งกลุ่ม หรืออาจใช้แบบทดสอบคู่ขนาน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้	4. ไม่ได้เปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ จึงไม่จำเป็นต้องใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับผู้เรียนทั้งชั้น
5. แบบทดสอบมีความยากง่ายพอเหมาะ มีอำนาจจำแนกสูง	5. ไม่เน้นความยากง่าย แต่อำนาจจำแนกควรมีพอเหมาะ
6. เน้นความเที่ยงตรงทุกชนิด	6. เน้นความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

กระบวนการประเมินผล

ในกระบวนการวัดและประเมินผลมีความซับซ้อน เนื่องจากหลักการของการวัดและประเมินผลคือ ต้องเป็นการชี้แสดงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุมอย่างแท้จริง ดังนั้นในการวางแผนการประเมินจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผลการประเมินถูกต้อง และครอบคลุม ควรมีหลักการดังนี้ (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, 2555)

1. รูปแบบการประเมิน การกำหนดรูปแบบการประเมินผลควรมีหลายรูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลหลายแง่มุมและครบทุกมิติของการเรียนรู้ คือ ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ทำให้เชื่อได้ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติทางดนตรีอยู่ในระดับใดได้อย่างถูกต้อง รูปแบบในการประเมินควรเป็นการประเมินทั้งการสอบและการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic

Evaluation) การสอบควรมีการกำหนดรูปแบบการสอบให้รัดกุม เหมาะสมกับเวลา ส่วนข้อสอบควรเป็นข้อสอบที่วัดผลได้ตรงตามเนื้อหาหรือทักษะที่เรียน (Validity) และมีความเชื่อถือได้ (Reliability) การสอบควรมีทั้ง 2 ลักษณะ คือ การสอบระหว่างเรียนและการสอบหลังการเรียนเพื่อให้การวัดผลอย่างเป็นรูปบบคือการสอบ แต่เป็นการวัดผลตามสภาพการเรียนการสอน เป็นการให้งานทำนระหว่างเรียน การทำกิจกรรมดนตรีต่างๆ โดยผู้สอนสังเกตและให้คะแนน หรือประเมินค่าพฤติกรรมหรือผลงานตามที่ได้มีการวางแผนไว้ ทักษะคิดทางดนตรีสามารถประเมินผลในลักษณะนี้ได้เป็นอย่างดี ด้วยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางดนตรี การประเมินผลตามสภาพจริง หมายรวมถึง การพูดคุย สนทนากับผู้เรียนหรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องความรู้ ความสามารถทางดนตรีของผู้เรียนอย่างแท้จริง รูปแบบการประเมินผลจึงมีหลากหลาย ควรศึกษาและใช้ให้ถูกกาลเทศะ รูปแบบการประเมินผลในการเรียนดนตรีที่สำคัญอีกลักษณะหนึ่งคือ การรวบรวมแฟ้มสะสมงาน เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของการแสดง การรวบรวมผลงานการแสดงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพื่อรวบรวมผลงานต่างๆ ในแต่ละภาคการศึกษาหรือปีการศึกษา ซึ่งแฟ้มสะสมงานนี้เป็นตัวชี้วัดได้ถึงความสามารถทางดนตรีและการร่วมกิจกรรมดนตรี จึงควรมีการกำหนดการประเมินแฟ้มสะสมผลงานไว้ด้วยเสมอในการเรียนการสอนดนตรี

2. สารการประเมินผล เนื่องจากการประเมินผลเป็นกระบวนการ การกำหนดสารการประเมินผลให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นสิ่งที่สำคัญ ในการประเมินผลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและค่าที่ถูกต้อง จึงจำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า สารใดควรประเมินอย่างไร เมื่อใด เช่น ในเรื่องของทฤษฎีดนตรี การประเมินสารที่กระทำกันเสมอคือการสอบ เนื่องจากทฤษฎีเป็นสิ่งที่วัดได้ด้วยการสอบซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกและได้ผลชัดเจน การประเมินผลทฤษฎีดนตรีอาจจะใช้การแสดงออกของผู้เรียนโดยให้ปฏิบัติกิจกรรมดนตรีได้เช่นกัน แต่อาจจะเกิดความไม่จำเป็นต้องนำมาประเมินให้ครบถ้วน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับผู้เรียนที่จำเป็นต้องเสียเวลาเรียน ทบทวนสารทั้งหมด ทำให้การประเมินผลไม่ได้ตรงตามที่เรียนไปทั้งหมด สำหรับทักษะดนตรีนั้น สารในการประเมินเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน การเรียนทักษะมีสารความยากง่าย และเป็นขั้นตอน ดังนั้น การกำหนดการประเมินผลทักษะควรมีการแบ่งการประเมินเป็นช่วงๆ โดยกำหนดสารที่ต้องการประเมินให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบ

การประเมินผลด้านทัศนคติเป็นอีสารหนึ่งที่สำคัญในการเรียนการสอนดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของความรู้สึกโดยตรง มิใช่เป็นเพียงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้เท่านั้น การประเมินผลด้านทัศนคติทำให้ผู้สอนสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้เรียนในเรื่องการตอบสนองต่อดนตรีซึ่งเป็นสิ่งที่ประทับใจในความทรงจำเสมอ ดังนั้น ในการเรียนการสอนดนตรี ถ้าผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติในการรับรู้และตอบสนองต่อดนตรี ในเชิงบวกได้ ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ ใคร่รู้ ใคร่เรียนดนตรีอย่างมีความสุข ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนแสดงออกทางดนตรีได้อย่างไร้ขีดจำกัด การประเมินผลด้านทัศนคติเป็นเรื่องของความรู้สึก จึงวัดได้ไม่ง่ายดังการวัดความรู้ ปกติการประเมินผลด้านทัศนคตินี้รวบรวมมาจากการสังเกต การปฏิบัติตนของผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เห็นและเป็นการยืนยันได้อย่างมั่นใจถึงทัศนคติต่อดนตรีของผู้เรียนแต่ละคน

3. ช่วงเวลาในการประเมินผล เนื่องจากการกำหนดรูปแบบการประเมิน ทำให้มีการประเมินผลหลายลักษณะ ดังนั้น จึงมีการประเมินผลเกิดขึ้นในหลายช่วงเวลา การกำหนดกิจกรรมการประเมินผลแต่ละกิจกรรมจึงเป็นความจำเป็นที่ต้องมีการวางแผนให้เหมาะสม มิฉะนั้นผู้เรียนอาจเสียเวลากับการเตรียมตัวในการประเมินผลมากเกินไป โดยไม่มีเวลาเรียนรู้อะไรอย่างต่อเนือง

เพื่อให้เกิดผลดี การกำหนดช่วงเวลาในการประเมินผลมีส่วนสัมพันธ์กับรูปแบบการประเมินผลด้วย ผู้สอน จึงควรวางแผนการประเมินผลให้เหมาะสมตั้งแต่การเริ่มเรียนจนจบภาคการศึกษา เช่น การสอบควรกำหนดไว้ 2 ครั้ง คือ การสอบกลางภาคการศึกษาและการสอบปลายภาคการศึกษา โดยอาจจะกำหนดให้มีการสอบย่อยอีก 4 ครั้ง การกำหนดการประเมินผลตามสภาพจริงเป็นช่วงๆ การทำรายงาน การทำแฟ้มสะสมงาน สำหรับด้านทักษะดนตรี ผู้สอนควรกำหนดการประเมินผลย่อยๆ เกี่ยวกับการแสดงความสามารถเฉพาะในด้านเทคนิค หรือทักษะออกเป็นช่วงๆ ตลอดภาคการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาฝีมือการแสดงดนตรี โดยอาจจะมีการกำหนดการแสดงผลงาน 1-2 ครั้ง ในภาคการศึกษา โดยเป็นการแสดงผลงานย่อยๆ 1 ครั้งและการแสดงผลงานปลายภาคการศึกษา และควรมีการกำหนดให้ทำรายงานเพื่อเพิ่มความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงที่ศึกษา และควรมีการกำหนดให้ไปชมการแสดงเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการฟัง 1-2 รายการ ซึ่งเป็นการพัฒนาฝีมือดีทางหนึ่งด้วยการเรียนรู้จากการฟัง สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งผู้สอนควรกำหนดในการเรียนทักษะดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจ เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการพัฒนาฝีมืออยู่ตลอดเวลา

สรุป การประเมินผลเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนดนตรีควรเรียนรู้อย่างยิ่ง ผู้สอนที่เก่งควรเป็นผู้ประเมินผลที่เก่งด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนของตนพัฒนาต่อไป การศึกษาทำความเข้าใจ และประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินให้เข้ากับการเรียนการสอนดนตรีโดยตรง เป็นสิ่งที่ผู้สอนควรคิดและพัฒนาอยู่เสมอ การประเมินผลยังช่วยให้ทราบด้วยว่า การเรียนการสอนที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งนั้น ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างไร หรือไม่ และเพราะเหตุใด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนนำมาใช้ในการปรับกระบวนการเรียนการสอนของตนให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

หลังจากศึกษาเนื้อหาสาระเรื่องที่ 3.2 แล้ว โปรดปฏิบัติใบงานที่ 3

ใบงานที่ 1.1

ชื่อหลักสูตร UTQ-55121 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

คำสั่ง

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางศิลปศึกษา มีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่าง
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางดนตรีศึกษา มีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

ใบงานที่ 2.1

ชื่อหลักสูตร UTQ-55121 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

คำสั่ง

ให้ยกตัวอย่างสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษา**ในบริบทโรงเรียน**ตามความเข้าใจของท่าน พร้อมเขียนอธิบายการนำมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

คำแนะนำ

เขียนอธิบายประสบการณ์การนำสื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาที่**อยู่ในบริบทโรงเรียน**มา ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาพร้อมอธิบายเหตุผลในการเลือกใช้สื่อเหล่านั้น

ใบงานที่ 2.2

ชื่อหลักสูตร UTQ-55121 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

คำสั่ง

ให้ยกตัวอย่างสื่อ และแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษานอกบริบทโรงเรียนตามความเข้าใจของท่าน พร้อมเขียนอธิบายการนำมาใช้ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษา

คำแนะนำ

เขียนอธิบายประสบการณ์การนำสื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาที่อยู่นอกบริบทโรงเรียนมาใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ศิลปศึกษาพร้อมอธิบายเหตุผลในการเลือกใช้สื่อเหล่านั้น

ใบงานที่ 2.3

ชื่อหลักสูตร UTQ-55121 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

คำสั่ง

จากสาระการเรียนรู้แกนกลาง และตัวชี้วัดที่กำหนดให้ ให้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ โดยอธิบายเชื่อมโยงกระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ศิลปะศึกษาทั้ง **ใน และ นอก** บริบทโรงเรียนประกอบกัน พร้อมระบุเหตุผลในการเลือกใช้สื่อ ในตารางด้านล่างนี้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง: การออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ หรืองานกราฟิก

ตัวชี้วัด: ออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ หรือกราฟิกอื่นๆในการนำเสนอความคิดและข้อมูล

ชื่อกิจกรรม ออกแบบสัญลักษณ์โรงเรียน

คำอธิบายกิจกรรม ให้ผู้เรียนออกแบบสัญลักษณ์ให้กับโรงเรียนที่เรียนอยู่ โดยให้มีความร่วมสมัย และสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน

กระบวนการ	สื่อและแหล่งเรียนรู้	เหตุผลของการเลือกใช้

คำแนะนำ

ให้เลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ทั้ง **ใน และ นอก**บริบทโรงเรียนที่มีความหลากหลาย ทันสมัย และเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน อธิบายกระบวนการสอน การเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งเหตุผลในการเลือกใช้แล้วเขียนอธิบายความเชื่อมโยงของทั้ง 3 ประเด็นให้สอดคล้องกัน

ใบงานที่ 2.4

ชื่อหลักสูตร UTQ-55121 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนที่ 2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

คำสั่ง

จงบอกประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นสื่อและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา

ใบงานที่ 3

ชื่อหลักสูตร UTQ-55121 ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษา
ตอนที่ 3 การวัดและประเมินผลทางดนตรีศึกษา

คำสั่ง

1. จงระบุว่าหลักในการและประเมินผลทางดนตรีศึกษา มีอะไรบ้าง